

Beslissing

Klachtnummer: KC 20 – 057
Klachtdatum: 8 december 2020
Klager: Klager
Verweerder: 1 verpleegkundig specialist ggz
2. psychiater
Betreft: Aanzegging verplichte zorg van 4 december 2020

Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die de klager op 4 december 2020 heeft ingediend. De klacht gaat over verplichte zorg in de vorm van medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, het beperken van de bewegingsvrijheid, onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen en opname in een accommodatie op grond van artikel 3:2, lid 2, sub a, b, f en j van de Wvggz.

Verweerders hebben op 11 december 2020 bij de klachtencommissie een verweerschrift ingediend. De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) heeft op 15 december 2020 aan de klachtencommissie een schriftelijke toelichting bij de klacht gestuurd.

Op 15 december 2020 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden via Teams. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- klager en zijn pvp;
- verweester 1

De klachtencommissie die de klacht op de zitting heeft behandeld bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- de heer A. Glazenborg, psychiater;
- mevrouw C. van den Broek, verpleegkundige.
-

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. N.O.M. Woestenburg, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Toelichting van klager

Klager en de pvp hebben op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Klager geeft aan dat zijn belangrijkste bezwaar is dat in aanloop naar de opname geen onafhankelijke psychiater is betrokken. Daarom is volgens hem de beslissing van de rechtbank onjuist.

De voorzitter van de klachtencommissie licht toe dat niet geklaagd kan worden over de beslissing van de rechtbank. Tijdens deze hoorzitting staat de aanzegging van 4 december 2020, waarover klager een klacht heeft ingediend, centraal.

De klacht gaat over alle vormen van verplichte zorg in de aanzegging. Klager wil geen medicatie, omdat hij daarmee zijn autonomie verliest. Hij wil graag zelf kunnen beslissen. Hij zegt dat hij in het verleden medicatie heeft gebruikt, maar dat is lang geleden en het ging maar om een kleine dosering. Hij is nooit psychotisch geweest. Ook heeft hij nooit mensen bedreigd of lastig gevallen. Klager geeft aan dat mensen zich soms door hem bedreigd voelen, maar als ze geen aangifte doen, dan is het volgens hem niet meer dan een loos gerucht. Datzelfde geldt voor beschuldigingen van seksuele intimidatie. Klager geeft als voorbeeld dat twee politieagenten bij hem thuis langskwamen om te zeggen dat ze zich zorgen maakten over de bedreigingen die hij zou hebben geuit naar anderen, maar ze wilden hem niet vertellen wie die mensen waren. Daardoor is volgens hem geen sprake van hoor en wederhoor. Een ander voorbeeld is dat iemand van de verpleging heeft gezegd dat hij haar een klap heeft gegeven. Ook dat is niet gebeurd, volgens klager.

Klager neemt op dit moment geen medicatie. Hij voelt zich goed. Medicijnen kunnen slecht uitpakken volgens hem. Op de vraag naar de diagnoses die zijn gesteld, zegt klager dat de enige die last heeft van bijvoorbeeld depressie, hijzelf is. Hij heeft bijvoorbeeld bij zijn werkgever aangegeven dat hij maar halve dagen kan werken, om de depressie voor te blijven.

De pvp bevestigt dat klager zich kan vinden in de diagnose depressie. Deze is door het ziekenhuis vastgesteld. Het ziekenhuis heeft klager verteld dat het niet altijd handig is om medicatie te gebruiken, waardoor klager zijn eigen methodiek heeft ontwikkeld: voldoende beweging en bij korte dagen naar buiten gaan zodat hij meer licht ziet. Daarnaast heeft klager gekozen om geen carrière aan te gaan en maar halve dagen te werken, hij heeft bijvoorbeeld een baan als directeur bij een financiële instelling afgeslagen. Klager vindt dat hij het goed heeft gedaan en wil op deze manier doorgaan, waardoor zijn autonomie gehandhaafd kan blijven. Hij wil werken aan zijn depressie. De diagnose psychose herkent klager niet.

De pvp heeft de juridische overwegingen over de aanzegbrief in zijn toelichting opgenomen. De vormen van verplichte zorg waar klager het meeste moeite mee heeft zijn medicatie en beperking van de bewegingsvrijheid.

Klager ziet voldoende mogelijkheden voor vrijwillige zorg. Hij is actief op allerlei fronten. Hij zegt dat hij niet vrijwillig medicatie zal innemen, tenzij hij denkt dat er een depressie aankomt. Dan neemt hij een halfje quetiapine. Als klager merkt dat hij hoogmoedig wordt, gaat hij in gesprek met de zorgaanbieder. Klager vindt dat hij zijn depressie onder controle heeft en dat hij niemand nadeel berokkent.

Op de vraag of hij messen en een koevoet bij zich had en met de politie heeft gevochten, zegt klager dat het maar een klein mesje was. Hij had het mesje bij zich omdat hij de week ervoor was bedreigd. De koevoet had hij bij zich omdat hij daarvoor gepasseerd werd door een gevechtshond. De koevoet was ook handig omdat klager nog wat moest breken in huis.

Klager zegt dat hij sinds zijn opname op 22 oktober 2020 geen medicatie heeft gekregen, behalve één keer 's nachts quetiapine. De dag na de medicatie voelde hij zich erg duf. Medicatie is volgens klager niet nodig. Wat wel werkt is beweging, zonlicht en lachen. Hij zegt dat de behandeling die hij momenteel krijgt niet veel voorstelt.

Hij zit elke dag achter de computer, maakt een dagboek van uur tot uur. Klager is zeer verwonderd dat hij manisch wordt genoemd. Hij zit vaak op zijn kamer dus hij is uit beeld. Hij hoort daar wel stemmen. Hij praat met mensen op de afdeling, voelt zich op zijn gemak. Hij komt weinig buiten. Om zijn spieren op kracht te krijgen doet hij oefeningen. Slechts één keer mocht hij een ommetje lopen met een verpleegkundige. Toen is hij weggegaan gegaan, de vrijheid in. Vervolgens vertelt hij dat hij via het dak is ontsnapt. Hij zat daarna in een hotel. Dat de politie hem kwam halen, vond hij geen prettige ervaring.

Toelichting van verweerster

Verweerster heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Op de vraag naar het medicatiegebruik van klager zegt verweerster dat klager sinds voorjaar 2020 na een ziekenhuisbezoek de medicatie heeft gestaakt. Klager heeft in het verleden quetiapine gebruikt, maar dat is afgebouwd.

De klachtencommissie stelt vragen over de motivering van de aanzegbrief van 4 december 2020. Verweerster licht toe dat de formulering van de vier vormen van verplichte zorg inderdaad hetzelfde is, maar dat per vorm wel een nuance is aangebracht die is toegespitst op de verplichte zorgvorm. Zij geeft een toelichting voor het onderdeel 'onderzoek woon- en verblijfsruimte'. Deze vorm van verplichte zorg wordt klager opgelegd omdat hij de materialen en middelen die hij soms bij zich heeft, messen en koevoet, ook meegenomen had naar de afdeling. In geval van nood zou verweerster graag de verblijfsruimte onderzoeken om te zien of er gevaarlijke spullen zijn. Klager kan zelf niet goed inschatten wat gevaarlijke objecten zijn.

Wat betreft de medicatie zegt verweerster dat zij zoveel mogelijk in samenwerking probeert te blijven. Dat is de reden dat het middel en de dosering nog niet zijn genoemd in de aanzegbrief, dat volgt later. Overleg over de medicatie met klager staat nu nog voorop. Klager wordt dagelijks medicatie aangeboden, maar hij blijft dat weigeren. Uitzondering is toen hij een medewerker had geslagen en er escalatie op de afdeling was; toen heeft hij wel medicatie gekregen. De aangezegde controles zijn nog niet uitgevoerd, dat komt pas als de medicatie verplicht wordt gegeven. Ook het onderzoek op zijn kamer heeft nog niet plaatsgevonden. Deze vorm van verplichte zorg is aangezegd ter voorkoming van; als er dreiging is, kan het worden toegepast.

Wat betreft alternatieven zegt verweerster vooral in gesprek te willen gaan met klager. Tot nu toe is het nog niet gelukt om in samenwerking te komen en in gesprek te gaan over de mogelijkheden. Dat komt door een gebrek aan ziekteinzicht. Omdat het niet in gesprek komen al enige tijd niet lukt, is actie in de vorm van deze aanzegbrief genomen. Deze vormen van verplichte zorg waren ook aangezegd onder de crisismaatregel; het is dus een vervolg op de eerder uitgezette verplichte zorg.

Verweerster geeft aan dat zij regiebehandelaar is en zorgverantwoordelijke. Uiteraard voert zij wel overleg met de psychiater en zeker als het om medicatie gaat. Verweerster heeft op 7 december 2020 met de psychiater de medicatie besproken. Ook is het opleggen van verplichte zorg met de geneesheer-directeur afgestemd. Verweerster zegt op de hoogte te zijn dat ze de geneesheer-directeur moet betrekken. Beide overleggen heeft ze verzuimd in het dossier aan te tekenen. Ze erkent dat ze het nieuwe proces van de wet nog niet zorgvuldig genoeg heeft toegepast. Ze benadrukt dat ze klager wil behandelen en gericht is op herstel zodat hij zo snel mogelijk terug naar huis kan. Inhoudelijk handelt ze zorgvuldig, maar ze erkent ook dat ze niet alles goed genoteerd heeft.

Op dit moment oogt klager vrij rustig. Wel is de afgelopen periode te zien dat hij op het randje van grensoverschrijdend gedrag verkeert. Hij bemoeit zich bijvoorbeeld met andere mensen op de afdeling. Daarnaast is hij overtuigd van zijn eigen kunnen.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klager is sinds 22 oktober 2020 opgenomen bij de zorgaanbieder op grond van artikel 7:1 Wvggz met een crisismaatregel en daarna op grond van artikel 7:11 Wvggz met een zorgmachtiging.

De klacht is gericht tegen een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De klachtencommissie kan een klacht over een dergelijke beslissing beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie.

Beoordeling van de klacht

De klacht richt zich tegen het opleggen van verplichte zorg op grond van artikel 3:2, lid 2, onder a, b, f en j van de Wvggz. Het gaat om verplichte zorg in de vorm van medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, het beperken van de bewegingsvrijheid, onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen en opname in een accommodatie.

In artikel 3:4 Wvggz zijn vijf doelstellingen van verplichte zorg opgenomen. In de aanzegbrief van 4 december 2020 zijn al deze doelstellingen opgenomen. De noodzaak van verplichte zorg is daarmee volgens de aanzegbrief gericht op het afwenden van een crisissituatie, het afwenden van ernstig nadeel, de geestelijke gezondheid van betrokkene stabiliseren, de geestelijke gezondheid dusdanig herstellen dat betrokkene zijn autonomie zoveel mogelijk herwint en het stabiliseren of herstellen van de fysieke gezondheid van betrokkene in het geval diens gedrag als gevolg van zijn psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel daarvoor (artikel 3: 4, sub a t/m e, Wvggz). In het verweerschrift staat dat de verplichte zorg tot doel heeft om het ernstig nadeel dat gelegen is in de manische psychotische ontregeling in het kader van een bipolaire stemmingsstoornis af te wenden en het toestandbeeld van betrokkene te stabiliseren (artikel 3:4, sub b en c, Wvggz).

In artikel 8:9 Wvggz zijn een aantal procedurele eisen gesteld, die de zorgverantwoordelijke moet volgen wanneer hij wil overgaan tot verplichte zorg. Samengevat gaat het om:

- a. de beslissing is tot stand gekomen na een actuele beoordeling van de gezondheidstoestand van betrokkene;
- b. met betrokkene is overleg gevoerd;
- c. als de zorgverantwoordelijke geen psychiater is, moet overeenstemming bestaan met de geneesheer-directeur;
- d. de beslissing is op schrift gesteld en voldoende gemotiveerd. Voldoende motivatie betekent dat de noodzaak/het doel van de verplichte zorg is aangegeven overeenkomstig artikel 3:4 Wvggz.

De klachtencommissie constateert dat op een aantal punten de beslissing van 4 december 2020 niet voldoet aan de vereisten in artikel 8:9 Wvggz. Ten eerste is de beslissing tot verplichte zorg genomen door een verpleegkundig specialist, wat betekent dat overeenstemming moet bestaan met de geneesheer-directeur voordat de verplichte zorg kan worden aangezegd (artikel 8:9, lid 1, sub c Wvggz). Hierover is in het dossier niets terug te vinden.

Ten tweede is de motivering voor verplichte zorg algemeen geformuleerd en niet per verplichte zorgvorm uitgesplitst, waardoor niet is voldaan aan de vereisten van deugdelijke motivering (artikel 8:9 lid 2, Wvvgz). Ten derde is bij het opleggen van verplichte zorg een vereiste dat in het dossier wordt vastgelegd of de patiënt wilsbekwaam is en of er sprake is van acuut levensgevaar voor de patiënt of van gevaar voor anderen (artikel 8:9 lid 4, Wvvgz). Ook dit kan de klachtencommissie niet in het dossier terugvinden.

De klachtencommissie constateert dat in het dossier wel aanwijzingen te vinden zijn dat een noodzaak voor verplichte zorg bestaat, maar dat deze niet meegenomen zijn in de motivering. De aanzegbrief is daarnaast te onbepaald; er zijn vijf doelstellingen opgenomen en vier verplichte zorgvormen en deze zijn niet per vorm gemotiveerd of uitgewerkt. Bij medicatie is bijvoorbeeld niet aangegeven om welke medicatie het gaat en in welke dosering. Dat zijn wel aspecten die gezien de rechtszekerheid opgenomen moeten worden.

Voorts constateert de klachtencommissie dat twee modaliteiten zijn aangezegd zonder dat hier gebruik van wordt gemaakt (onderzoek van de woon- of verblijfsruimte en het toedienen van medicatie alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen). De duur voor verplichte zorg is bovendien vastgesteld voor de volledige duur van de zorgmachtiging. De wet schrijft voor dat vormen van verplichte zorg worden aangezegd als uiterste middel. De klachtencommissie overweegt dat het bij deze aanzegbrief doet vermoeden dat de maatregelen 'alvast voor de zekerheid' zijn aangezegd en niet pas op het moment dat zij noodzakelijk zijn. Dat is niet in lijn met de bedoeling van de Wvvgz waar zorg op de persoon moet zijn toegesneden en de intentie moet zijn om de verplichte zorg zo kort mogelijk te laten duren.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over verplichte zorg **formeel gegrond**. De klachtencommissie vernietigt de beslissing. Dat betekent dat wanneer de zorgaanbieder de verplichte zorg wil opleggen, deze een nieuwe beslissing moet aanzeggen.

De beslissing is genomen op 15 december 2020 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, de heer A. Glazenburg en mevrouw C. van den Broek, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw N.O.M. Woestenburg.

Vervolg

Tegen de beslissing op een Wvvgz-klacht kunnen klager en verweerders binnen zes weken een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland (artikel 10:7 van de Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie de heer mr. H. Dontje,

.....

W. Krol

Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op d.d. 29 december 2020 verstuurd aan klager, pvp, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.